

75 ANYS DE L'ENTRADA DE L'EXÈRCIT FRANQUISTA

TEXT: **JORDI PIQUÉ** | HISTORIADOR I DIRECTOR
DE L'ARXIU HISTÒRIC DE LA CIUTAT DE TARRAGONA.

EN els primers dies del mes de gener del 1939, quan l'exèrcit franquista ja controlava la comarca del Priorat, el comissari de la Generalitat de Catalunya, Ramon Sanahuja Solé, l'alcalde de Tarragona, Jaume Castelló Pena, i el comandant militar de la plaça, coronel Fernando del Rosal Rico, respectivament, adoptaven les primeres mesures per procedir a l'abandonament de la ciutat.

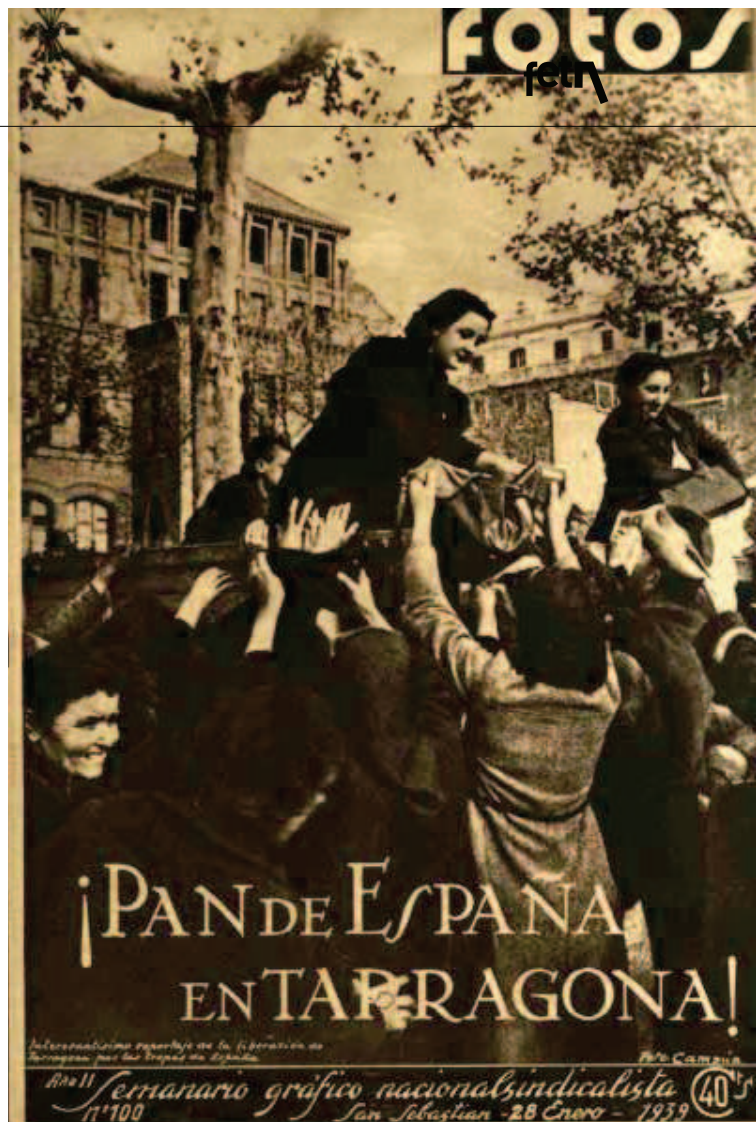
Al port s'havien desmuntat les grues i s'ordenava la partida de les embarcacions rumb a Barcelona. D'altra banda, diferents peces gòtiques i renaixentistes del Museu Diocesà, així com una part del patrimoni documental i bibliogràfic de la Biblioteca Provincial, eren traslladats a la masia gironina de Montfullà de Bescanó. El replegament dels diferents serveis administratius i de l'escadusser parc mòbil anirà paral·lel a l'evacuació dels ferits i malalts ingressats als hospitals militars del complex de la Savinosa.

La nit del 13 de gener, llevat del sistema acústic, es duia a terme la retirada de

l'escàs i insuficient material antiaeri que quedava. L'endemà, de matinada, la policia inutilitzava alguns serveis estratègics com ara els equipaments de l'emissora de Ràdio Tarragona, les instal·lacions de telèfons i la central de telègrafs. Poc després, cap a les vuit del matí, el pregoner municipal difonia un ban municipal en el qual, per ordre de l'autoritat militar, s'ordenava l'evacuació de la població. No era necessari: bona part dels ciutadans vinculats o identificats amb el règim republicà ja havien iniciat el camí cap a l'exili. Ja feia dies que Tarragona era una ciutat gairebé deserta i paralitzada. Els homes amb edats compreses entre els 18 i els 45 anys havien estat mobilitzats per l'exèrcit. La resta de tarragonins, amb la por i la gana al cos, es dispersaven pels masos i pobles de l'entorn, cerca-

ven aixopluc a les coves del Llorito o bé s'amagaven als refugis antiaeris.

A les dues de la tarda del dia 15, al pont del Francolí, la resistència republicana encara causava una trentena de baixes entre els homes dels primers camions de la 105a Divisió del Cos d'Exèrcit Marroquí, que procedien de Cambrils. Malgrat tot, una hora més tard, els soldats de la 1a Bandera de Falange Española Tradicionalista de la 5a Divisió de Navarra hissaven l'ensinya victoriosa al balcó de l'Ajuntament mentre entonaven el *Cara al sol*. A Tarragona, si més no oficialment, la guerra ja s'havia acabat. |

MEMBRES D'AUXILIO SOCIAL REP ARTINT PAQUETS A LA RAMBLA, DAVANT DEL COL·LEGI DE LES TERESIANES. | FOTO CAMPÚA DE LA REVISTA 'FOTOS', CEDIDA PER JOAN ROIG OTAZU. CENTRE D'IMATGES DE TARRAGONA / L'ARXIU.